

POSTANOWIENIE

Dnia 10 marca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej Wydział I Cywilny w składzie następującym Przewodniczący SSR Bartłomiej Rajca

Protokolant Mirosława Męcarska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 marca 2016 r. w Ś.

sprawy z wniosku J. B. (1)

przy udziale M. H. (1), Z. D. (1), B. K. (1), M. Ł., A. B. (1), A. B., M. B., A. B. (2), T. B.

o dział spadku J. B. (2) i częściowy dział spadku po W. B. (1)

postanawia:

I. wniosek oddalić;

II. zasądzić od wnioskodawczyni J. B. (1) na rzecz uczestniczek M. H. (1), Z. D. (1) i B. K. (1) kwotę 7.251 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni J. B. (1) pismem z dnia 30.05.2011 r. wniosła o:

- zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po W. B. (1), zmarłej dnia 27 września 1970 r., ostatnio stale zamieszkałej w K. oraz po J. B. (2) zmarłym w dniu 15 listopada 1970 r. ostatnio stale zamieszkałym w K., w ten sposób, że: wchodzące w skład spadku po J. B. (2) gospodarstwo rolne z zabudowaniami o pow. 4,99 ha, składające się z działek gruntu nr (...) w K., pow. (...), dla którego prowadzona była przez (...) we W. księga wieczysta nr (...), przypada jej mężowi - uczestnikowi J. B. (3), oraz uczestnikom A. B. (1), B. K. (1) po 1/3 części,

- oraz o dział spadku po obu spadkodawcach poprzez ustalenie, że w skład spadku po spadkodawczyni nie wchodziły żadne przedmioty majątkowe a w skład spadku po J. B. (2) wchodziło ww. gospodarstwo rolne o wartości 3.992.000 zł,

oraz o dokonanie działu spadku po J. B. (2) poprzez:

- przyznanie uczestniczce B. K. (1) na wyłączną własność nieruchomości gruntową o pow. 2 ha, stanowiącą niezabudowaną część ww. gospodarstwa rolnego,

- zasądzenie od uczestniczki M. H. (1), jako osoby która otrzymała spadek - w postaci części ww. gospodarstwa o pow. 1,4950 ha którą następnie sprzedała osobom trzecim - nie będąc z mocy ustawy powołanej do spadkobrania, na rzecz uczestniczki A. B. (1) i uczestnika J. B. (3), odpowiednich kwot pieniężnych tytułem spłaty po spadkodawcach,

oraz o zasądzenie od uczestniczki B. K. (1) na rzecz uczestnika J. B. (3) odpowiedniej kwoty z tytułu wyrównania wartości pełnego udziału spadkowego przysługującego mu w spadku po zmarłych W. B. (1) i J. B. (2),

oraz wniosła o obciążenie kosztami postępowania uczestników w częściach równych.

W uzasadnieniu wniosku wnioskodawczyni wskazała, że spadkodawczyni zamieszkiwała do swojej śmierci w dniu 27.09.1970r. w K. z mężem – spadkodawcą J. B. (2) i małoletnimi wówczas dziećmi – uczestnikiem J. B. (4) i B. B. (2) (obecnie: K.), a następnie zmarł spadkodawca w dniu 15.11.1970r.

Oboje spadkodawcy nie pozostawili testamentów, a zmarły spadkodawca był wpisany w dziale II księgi wieczystej KW nr (...) prowadzonej wówczas przez (...) we W. jako właściciel ww. gospodarstwa rolnego.

Wnioskodawczyni wskazała, że przed Sądem Powiatowym we W. z wniosku skarbu Państwa toczyło się pod sygn. akt III Ns 547/72 i 548/72 postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po ww. spadkodawcach i na posiedzeniu w dniu 05.04.1972 r. Sąd ten zamknął rozprawę i zobowiązał uczestniczkę M. H. (1) do przedłożenia w terminie 3 dni zaświadczenia z (...) o kwalifikacjach rolniczych (lub ich braku) jej rodzeństwa - uczestników postępowania, a mimo że uczestniczka M. H. (1) nie wykonała zobowiązania Sądu, tenże Sąd w dniu 11.04.1972 r. dokonał publikacji postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po spadkodawcach.

Wnioskodawczyni wskazała, że niedługo po śmierci spadkodawców poznała 20-letniego wówczas uczestnika J. B. (4) i w 1976 r. zawarła z nim związek małżeński.

W owym czasie powszechnie wiadomym było wśród społeczności wsi K., że spadkobiercami ww. gospodarstwa rolnego był dzieci spadkodawców, które pracowały na tym gospodarstwie lub pomagały rodzicom w pracach w tym gospodarstwie tj. uczestnicy A. B. (1), J. B. (3) i B. K. (1).

Wnioskodawczyni wskazała, że postępowanie o dział spadku po spadkodawcach nie zostało przeprowadzone; przez wiele lat ww. gospodarstwo rolne nie było dzielone aż do czasu, gdy uczestniczka M. H. (1) zaczęła sprzedawać osobom trzecim niezabudowane powierzchnie gruntów stanowiących części ww. gospodarstwa rolnego tak, że na chwilę wnoszenia wniosku pozostała niezabudowana część tego gospodarstwa o pow. jedynie 2 ha.

Wnioskodawczyni wskazała obecnie chce rozliczyć nakłady z jej majątku osobistego na majątek osobisty męża J. B. (3) oraz z nakłady z jej majątku osobistego na ich majątek wspólny małżeński po zawarciu związku małżeńskiego w 1976 r. Wnioskodawczyni twierdziła, że przed ślubem pożyczyła mężowi kwotę 50.000 zł, którą ten zużytkował w znacznej części na wydatki obciążającego uczestnika jako pana młodego w związku ze ślubem i weselem, a także na pokrycie kosztów jego utrzymania po śmierci spadkodawców. Wnioskodawczyni wskazała, że uczestniczka M. H. (1) poinformowała uczestnika J. B. (3), że zgodnie z postanowieniem Sądu Powiatowego we W. z dnia 11.04.1972 r. w sprawach o sygn. akt III Ns 547/72 i 548/72 nie został on uwzględniony jako osoba uprawniona do spadkobrania gospodarstwa rolnego po spadkodawcach oraz że jedynymi spadkobiercami po spadkodawcach są uczestnika M. H. (1) i B. K. (1). Wnioskodawczyni wskazała, że ww. postanowienie Sądu Powiatowego we W. jest nieprawidłowe, albowiem stwierdza dziedziczenie ustawowe gospodarstwa rolnego osoby nieuprawnionej – uczestniczki M. H. (1), a ponadto zostało wydane z pominięciem właściwych spadkobierców tego gospodarstwa rolnego – uczestnika J. B. (3) i A. B. (1), co powoduje konieczność zmiany tego prawomocnego postanowienia zgodnie z wówczas obowiązującymi przepisami o spadkobranii gospodarstw rolnych. Wnioskodawczyni wskazała, że jej mąż – uczestnik J. B. (3) oraz uczestnicy A. B. (1) i B. K. (1) spełniali ustawowe przesłanki do dziedziczenia gospodarstwa rolnego po rodzicach. Wnioskodawczyni twierdziła, że posiada interes prawny w sprawie gdyż przysługujące jej roszczenie w stosunku do swojego męża – uczestnika J. B. (3) o dokonanie finansowego rozliczenia pożyczonej mu przed ślubem kwoty 50.000 zł może zostać zaspokojone z przysługującego temu uczestnikowi udziału spadkowego w gospodarstwie rolnym, zwłaszcza jeżeli się weźmie pod uwagę, że ten uczestnik nie dysponuje obecnie majątkiem osobistym, który pozwoliłby dokonać z nią rozliczenia udzielonej mu pożyczki.

W toku postępowania uczestnicy J. B. (3) i A. B. (1) oświadczyli, że przyłączają się do twierdzeń wnioskodawczyni.

Uczestniczka B. K. (1) wniosła o oddalenie wniosku w całości i zasądzenie na swoją rzecz od wnioskodawczyni kosztów procesu według norm przepisanych. Uczestniczka wskazała, że wbrew twierdzeniom wnioskodawczyni jedynie uczestniczka i M. H. (1) były uprawnione do przejęcia ww. gospodarstwa rolnego, które po śmierci spadkodawców było znacznie zadłużone i dlatego w toku postępowania spadkowego w 1972 r. uczestnicy Z. D. (1), W. B. (2), A. B. (1) i J. B. (3) złożyli stosowne oświadczenia i brali udział w postępowaniu spadkowym, a więc od tego czasu był im znany wynik rozstrzygnięcia w sprawie spadkowej po spadkodawcach.

Uczestniczka B. K. podniosła, że o wyniku postępowania spadkowego wiedziała też wnioskodawczyni od początku trwania małżeństwa, które zawarła już po wydaniu postanowienia z 1972 r., a które trwało na moment odpowiedzi na wniosek i małżonkowie nie pozostawili w separacji czy konflikcie.

Uczestniczka B. K. zarzuciła też, że wnioskodawczyni nie udowodniła istnienia zobowiązania J. B. (3) względem niej, poddając w wątpliwość sam fakt istnienia tego zobowiązania, podnosząc że rzekoma pożyczka miałaby mieć miejsce ponad 36 lat temu, oraz wskazując na nieprawdopodobność takich ówczesnych możliwości zarobkowych wnioskodawczyni, które umożliwiałyby jej udzielenie takiej pożyczki przyszłemu mężowi. Uczestniczka B. K. dodatkowo podniosła, że większość kosztów wesela poniosła uczestniczka Z. D. (1), a nie para młoda. Uczestniczka B. K. podniosła też, że wnioskodawczyni nigdy nie domagała się od męża zwrotu rzekomo pożyczonej mu kwoty, a w skład ich wspólnego majątku wchodziły m.in. nieruchomości czy ruchomości o wartości około miliona złotych.

Uczestniczka podniosła też, że roszczenie wnioskodawczyni wobec uczestnika jest przedawnione a nadto skoro wnioskodawczyni uważa się za wierzycielkę spadkobiercy, który odrzucił spadek z pokrzywdzeniem wierzycieli, to należy wskazać, że po pierwsze roszczenie wnioskodawczyni ulegało przedawnieniu a nadto skoro wierzytelność jeszcze nie istniała w chwili gdy uczestnik J. B. (3) odrzucił spadek po spadkodawcach.

W toku postępowania uczestnik J. B. (3) zmarł w dniu 26.05.2012 r., a w jego miejsce wstąpili jego następcy prawni w udziałach po 1/2: wnioskodawczyni i jej córka będąca też córką uczestnika J. M. Ł., na podstawie aktu poświadczenia dziedziczenia po J. B. (3) z 03.07.2012 r.

Uczestniczka M. Ł. przyłączyła się do stanowiska wnioskodawczyni w sprawie, zaprzeczając wraz z wnioskodawczynią że jej roszczenie uległo przedawnieniu, twierdząc że uczestnik wielokrotnie potwierdzał roszczenie wnioskodawczyni o zwrot kwoty pożyczonej od niej przed ich ślubem i że owo roszczenie uznał na piśmie, co wyklucza możliwość uznania że jest ono przedawnione; niezależnie od tego wnioskodawczyni i M. Ł. uznały owo roszczenie wnioskodawczyni i zrzekły się zarzutu przedawnienia.

Zaprzeczyły też temu, by uczestnik J. B. (3) odrzucił spadek po spadkodawcach i podniosły, że na skutek wadliwego zastosowania prawa nie został uwzględniony jako uprawniony do dziedziczenia gospodarstwa rolnego.

Uczestniczka M. H. (1) wniosła o oddalenie wniosku w całości i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych i przyłączyła się do stanowiska uczestniczki B. K. (1).

Postanowieniem z dnia 31.10.2012 r. w niniejszej sprawie tut. Sąd oddalił wniosek o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po W. B. (1) i J. B. (2) i zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczek B. K. (1) i uczestniczki M. H. (1) kwoty po 77 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Postanowieniem z dnia 25.04.2013 r. w sprawie II Ca 131/13 Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił apelację wnioskodawczyni i zasądził od niej na rzecz uczestniczek B. K. (1) i M. H. (1) po 60 zł kosztów postępowania apelacyjnego.

Postanowieniem z dnia 31.01.2014 r. Sąd Najwyższy zawiesił postępowanie ze skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od ww. postanowienia Sądu Okręgowego we Wrocławiu ze względu na śmierć uczestnika postępowania W. B. (2). Postanowieniem z dnia 26.03.2015 r. Sąd Najwyższy podjął postępowanie kasacyjne z udziałem następców prawnych W. B. (2) tj. A. B., M. B., A. B. (2) i T. B..

Postanowieniem z dnia 07.05.2015 r. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od ww. postanowienia Sądu Okręgowego we Wrocławiu.

Pismem z dnia 09.09.2015 r. wnioskodawczyni, w odpowiedzi na zobowiązanie do ustosunkowania się do pozostałego przedmiotu sprawy tj. kwestii działu spadku po spadkodawcach, podtrzymała w całości swoje dotychczasowe

stanowisko i twierdzenia wyrażone we wniosku w niniejszej sprawie, oraz nadal podnosiła, że postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po W. B. (1) i J. B. (2) winno zostać zmienione.

W odpowiedzi na takie stanowisko wnioskodawczynie uczestniczki M. H. (1), B. K. (1) i Z. D. (1), reprezentowane przez pełnomocnika będącego adwokatem, wniosły o oddalenie wniosku w całości oraz o zasądzenie od wnioskodawczynie na rzecz uczestniczek kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kosztów opłat skarbowych od pełnomocnictw po 17 zł.

Uczestniczki podniosły, że wniosek o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po spadkodawcach został prawomocnie oddalony, a zatem orzeczenie to korzysta z powagi rzeczy osądzonej. Dodatkowo uczestniczki podniosły, że od daty prawomocności postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku po spadkodawcach upłynęło 39 lat, a więc spełnione zostały również ustawowe przesłanki zasiedzenia zarówno w dobrej i w złej wierze. Nadto uczestniczki podniosły, że w skład masy spadkowej po spadkodawcach wchodzi jedynie gospodarstwo rolne wraz z budynkami, o powierzchni 4,99 ha, położone w K., które odziedziczyły M. H. (1) i B. K. (1). W dacie otwarcia spadku gospodarstwo nie przedstawiało żadnej wartości, gdyż było zadłużone i mogło przejść na własność Skarbu Państwa (Państwowego Funduszu Ziemi). Spadkobierczyni M. H. (1) podjęła się oddłużenia gospodarstwa i przez wiele lat spłacała samodzielnie długi, oddając m.in. plody rolne. Uczestniczki podniosły, że podmiot występujący z wnioskiem o dział spadku musi wykazać swoje uprawnienie legitymujące go do skutecznego dokonania takiej czynności proceduralnej.

Pismem z dnia 12.11.2015 r. uczestniczka A. B. (1) nadal podnosiła, że postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po spadkodawcach nie jest prawidłowe. Nadto uczestniczka podniosła, że spadkodawczyni była właścicielką drugiego gospodarstwa rolnego, położonego we wsi (...) o łącznej powierzchni 4,0464 ha. Uczestniczka podniosła ponadto, że rodzeństwo J. B. (3) i B. K. (1) żyło skromnie i ubogo, natomiast Z. D. (1) sprzedała część gospodarstwa (2 ha) a uzyskane środki zostały rozdysponowane na rozpoczęcie budowy domów jednorodzinnych przez Z. D. (1) i W. B. (2), którzy wpierali wówczas M. H. (1), co oznacza że gospodarstwo w K. niekoniecznie było zadłużone w momencie gdy przejmowała je M. H. (1), a nadto dostarczanie płodów rolnych na rzecz Państwa było wówczas obowiązkowe, gdyż wynikało z przepisów prawa o kontraktacji płodów rolnych.

W odpowiedzi na to stanowisko uczestniczki A. B. (1) uczestniczki M. H. (1), B. K. (1) i Z. D. (1), podtrzymały swoje dotychczasowe stanowisko odnośnie działu spadku po spadkodawcach, podniosły że w skład spadku po spadkodawcach wchodziło jedynie gospodarstwo rolne wraz z budynkami o powierzchni 4,99 ha, położone w K., które odziedziczyły M. H. (1) i B. K. (1) i podniosły, że okoliczności podnoszone przez uczestniczkę A. B. (1) nie mają w sprawie znaczenia. Nadto poniosły, że nie były nigdy właścicielkami, współwłaścicielkami, ani posiadaczkami innego gospodarstwa rolnego należącego do ich matki W. B. (1).

Na rozprawie w dniu 28.01.2016 r. wnioskodawczynie oświadczyła, że wniosek w niniejszej sprawie dotyczy wyłącznie działu spadku w postaci gospodarstwa rolnego położonego w K., a nie ewentualnie gospodarstwa rolnego położonego w miejscowości P. i wniosła o ograniczenie rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie wyłącznie do działu spadku po spadkodawcach w zakresie gospodarstwa rolnego w K., gdyż sprawę gospodarstwa położonego w m. P., powiat L., wnioskodawczynie i uczestniczka A. B. (1) zamierzają prowadzić osobno.

Uczestniczka A. B. (1) oraz uczestniczki M. H. (1), B. K. (1) i Z. D. (1) przychyliły się do tego stanowiska wnioskodawczynie. Pozostali uczestnicy nie sprzeciwili się temu wnioskowi wnioskodawczynie.

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny:

Prawomocnym postanowieniem z dnia 11 kwietnia 1972 r. Sąd Powiatowy we W. w sprawie o sygn. akt III Ns 547/72 i 548/72 stwierdził, że spadek po W. B. (1), zmarłej w dniu 27.09.1970 r., ostatnio stale zamieszkałej w K. na podstawie ustawy nabyli:

- mąż J. B. (2) w 6/24 częściach,

- dzieci: M. H. (1), Z. D. (1), W. B. (2), A. B. (1), J. B. (3), B. B. (2) po 3/24 części

- z wyłączeniem gospodarstwa rolnego, położonego w K., w którym udział spadkodawczyni dziedziczą mąż J. B. (2), córka M. H. (1) i córka B. B. (2) po 1/3 części

oraz stwierdził, że spadek po J. B. (2) zmarłym w dniu 15.11.1970 r. ostatnio stale zamieszkałym w K. na podstawie ustawy dziedziczą: dzieci M. H. (1), Z. D. (1), W. B. (2), A. B. (1), J. B. (3), B. B. (2) – po 1/6 części

z wyłączeniem gospodarstwa rolnego, w którym udział spadkodawcy dziedziczą M. H. (1) i B. B. (2) po 1/2 części.

Dowód: - postanowienie SP we W. z dnia 11.04.1972 r. – w aktach Sądu Powiatowego we W. o sygn. akt III Ns 547/72 i 548/72 – w załączeniu akt

W skład spadku po W. B. (1) i J. B. (2) wchodziło gospodarstwo rolne z zabudowaniami położone w K., składające się z działek gruntu o ówczesnych numerach 2,11,63, o łącznej pow. 4,99 ha. Państwowe Biuro Notarialne we W. założyło księgę wieczystą nr (...) (obecnie prowadzoną przez tut. Sąd po numerem (...)), w której wpisano m.in. w dziale I wieś K., powiat W., działki nr (...), gospodarstwo rolne z zabudowaniami o pow. 4,99 ha, a w dziale II J. B. (2), syn W. i K..

Dowód: - kserokopia odpisu zawiadomienia z 09.10.1967 r. – k.10

- wniosek Prezydium (...) z 28.07.1967 r. wraz z decyzją z dnia 10.03.1967 r. o wykonaniu aktu nadania – k. 1-2 akt księgi wieczystej numer (...) – w załączeniu akt

W 2002 r. uczestniczka B. K. (1) wniosła m.in. o ujawnienie jej oraz uczestniczki M. H. (1) jako współwłaścicieli nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...) na podstawie postanowienia Sąd Powiatowy we W. z dnia 11 kwietnia 1972 r. w sprawie o sygn. akt III Ns 547/72 i 548/72. Umową zawartą w formie aktu notarialnego z dnia 03.02.2003 r. uczestniczki B. K. (1) i M. H. (1) dokonały częściowego zniesienia współwłasności nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...) w ten sposób, że uczestniczki stały się wyłącznymi właścicielkami nowo wydzielonych nieruchomości o obszarach po 2,4724 ha, a we współwłasności uczestniczek pozostała nowo wydzielona nieruchomość o powierzchni 320 m². W kolejnych latach uczestniczka B. K. (1) wyodrębniła i przeniosła własność poszczególnych części przypadłej jej nieruchomości na rzecz innych podmiotów.

Dowód: - wniosek uczestniczki B. K. z 17.07.2002 z załącznikami - k. 8-14 akt księgi wieczystej numer (...) – w załączeniu akt53-

- umowa zniesienia współwłasności w formie aktu notarialnego z 03.02.2003 r. - k. 28-35 akt księgi wieczystej numer (...) – w załączeniu akt

- zawiadomienia o wpisie i umowy przeniesienia własności i warunkowe umowy sprzedaży – k. 43-58 akt księgi wieczystej numer (...) – w załączeniu akt

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd zważył, co następuje:

Wniosek okazał się niezasadny.

Do rozpoznania w zakresie materialnym wniosku w niniejszej sprawie zastosowanie mają właściwe przepisy o wspólności majątku spadkowego i o dziale spadku tj. przepisy art. 1035 – 1046 k.c. z odesłaniem do przepisów art. 195-221 k.c., dotyczącymi zniesienia współwłasności. Z kolei procesowymi przepisami znajdującymi zastosowanie w niniejszej sprawie są: art. 680 k.p.c. i następne, które z kolei zawierają odesłanie do przepisów o postępowaniu w sprawie o zniesienie współwłasności (art. 617 i następne k.p.c. w zw. z art. 688 k.p.c.). Zastosowanie w niniejszej sprawie znajdzie zatem również art. 1038 § 1 zd. 2 Kpc zgodnie z którym sądowy dział spadku z ważnych powodów może być ograniczony do części spadku. Dotyczy to w niniejszej sprawie działu spadku po W. B. (1), co do którego wnioskodawczyni wniosła o ograniczenie rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie wyłącznie do działu spadku po

spadkodawcach (a więc również spadkodawczyni W. B. (1)) w zakresie gospodarstwa rolnego położonego w K., gdyż sprawę gospodarstwa położonego w m. P., powiat L., wnioskodawczyni i uczestniczka A. B. (1) zamierzają prowadzić osobno, a do wniosku wnioskodawczyni o to ograniczenie przychyli się, bądź nie sprzeciwiali się mu, pozostali uczestnicy postępowania. Mając na uwadze powyższe oraz fakt, iż ewentualna przynależność nieruchomości, o których mowa w piśmie Starostwa Powiatowego w L. z 11.09.2009 r., do spadku po W. B. (1) wymagałaby przeprowadzenia dalszych stosownych ustaleń, wobec faktu iż, jak wynika z tego pisma, współwłaścicielami tej nieruchomości stały się na podstawie aktu własności ziemi nr 19/78 z 21.02.1978 r. inne osoby (k. 342 akt), należy stwierdzić, że w sprawie zachodzą ważne powody, o których mowa w ww. art. 1038 § 1 zd. 2 Kc i w związku z tym ograniczyć rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie w zakresie działu spadku po W. B. (1) do gospodarstwa rolnego z zabudowaniami położonego w K., składające się z działek gruntu o ówczesnych numerach 2,11,63. o pow. 4,99 ha. Rozstrzygnięcie zawarte w zapadłym w niniejszej sprawie w niniejszej sprawie w zakresie działu spadku po spadkodawczyni W. B. (1) miało zatem charakter ograniczony do tej części spadku po spadkodawczyni, co znalazło wyraz w części wstępnej postanowienia.

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego w skład spadku po spadkodawcach wchodziła nieruchomość rolna z zabudowaniami położone w K., składająca się z działek gruntu o ówczesnych numerach 2,11,63, o łącznej pow. 4,99 ha. W ocenie Sądu należy przyjąć, że ww. nieruchomość wchodziła w skład zarówno spadku po spadkodawcy jak i spadkodawczyni, mimo że była pierwotnie zapisana w księdze wieczystej prowadzonej dla tej nieruchomości wyłącznie na J. B. (2). Należało bowiem uznać, że treść zapisu w księdze wieczystej polegająca na tym, iż nieruchomość ta pierwotnie zapisana była wyłącznie na spadkodawcę J. B. (2), jest niezgodna z rzeczywistym stanem prawnym tej nieruchomości. Bezsporne bowiem było, że ta nieruchomość spadkowa została nabyta w czasie trwania związku małżeńskiego obojga spadkodawców. Zgodnie zatem z domniemaniem z ówczesnie obowiązującego art. 32 Kro nieruchomość ta stanowiła zatem dorobek spadkodawców zaistniały w ramach wspólności ustawowej małżeńskiej spadkodawców, a z domniemania z art. 43 § 1 Kro wynika, że ich udziały w majątku wspólnym były równe.

Z ustalonego stanu faktycznego wynika również, że w chwilach śmierci zarówno spadkodawczyni jak i spadkodawcy ww. nieruchomość położona w K. stanowiła gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o dziedziczeniu gospodarstw rolnych, mających zastosowanie do spadków otwartych przed 14.02.2001 r. Zgodnie bowiem z § 2 ust. 1 ówczesnie obowiązującego Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 listopada 1964 r. w sprawie przenoszenia własności nieruchomości rolnych, znoszenia współwłasności takich nieruchomości oraz dziedziczenia gospodarstw za gospodarstwo rolne uważa się wszystkie należące do tej samej osoby (osób) nieruchomości rolne, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą wraz z budynkami, urządzeniami, inwentarzem żywym i martwym, zapasami oraz prawami i obowiązkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Za przyjęciem, że ww. nieruchomość w K. stanowi gospodarstwo rolne z zabudowaniami świadczy m.in. fakt, iż w taki sposób określona została ta nieruchomość w decyzji Prezydium Powiatowej Rady Narodowej we W. z dnia 10.03.1967 r. o wykonaniu aktu nadania, stanowiącej podstawę założenia dla tej nieruchomości księgi wieczystej i wpisania do niej jako właściciela spadkodawcy J. B. (2). Uczestnicy postępowania przyjmowali to zresztą w toku postępowania za bezsporne, nie ujawniły się też żadne okoliczności, które przemawiałyby przeciwko takiemu ustaleniu. Sąd pominął w związku z tym wnioski dowodowe wniesione przez uczestniczkę A. B. (1) dopiero na ostatniej rozprawie w niniejszej sprawie na okoliczność ustalenia aktualnego stanu nieruchomości, która wchodziła w skład spadku po spadkodawcach i jej charakteru. Zdaniem Sądu bowiem oceny, czy dana nieruchomość stanowi gospodarstwo rolne należy dokonywać mając na uwadze jej stan w momencie otwarcia spadku po danym spadkodawcy, a nie na inną chwilę np. dokonywania działu spadku. Ten pierwszy pogląd dominuje bowiem w orzecznictwie i wyrażony został m.in. w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 05.02.1999 r. (sygn. akt III CKN 1213/98, LEX nr 1213593).

Bezsporne było przy tym, że poza owymi nieruchomościami, stanowiącymi gospodarstwo rolne położone w K., nie było innych składników majątkowych stanowiących masę spadkową po spadkodawcach (poza ewentualnymi nieruchomościami, o których mowa w piśmie Starostwa Powiatowego w L. z 11.09.2009 r., których jednak nie dotyczyło – ze względów wyżej wskazanych - rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie). Wobec powyższego zgodzić należało się z uczestniczkami M. H., B. K., Z. D. iż wnioski wnioskodawczyni o dokonanie działu spadku po spadkodawcy, a po spadkodawczyni ograniczony do gospodarstwa rolnego położonego w K., ulegał oddaleniu. Zgodzić

się bowiem należy z poglądem, iż spadkobierca nie dziedziczący gospodarstwa rolnego nie może skutecznie wszcząć postępowania o dział spadku obejmującego to gospodarstwo. Taki jednoznaczny wniosek wynika z postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 05.02.1999 r. (sygn. akt III CKN 1213/98, LEX nr 1213593, a znajduje on swoje umocowanie w art. 506 § 1 w zw. z art. 510 § 1 Kpc z których wynika, że postępowanie nieprocesowe (a więc także o dział spadku) może być skutecznie wszczęte jedynie na wniosek wniesiony przez osobę zainteresowaną, a więc osobę, czyich praw dotyczy wynik postępowania. Zainteresowany musi zatem wykazać istnienie swojego interesu prawnego, chyba że jest on bezsporny, a brak wykazania takiego interesu powoduje konieczność oddalenia wniosku z tego powodu. W takim stanie rzeczy jak w niniejszej sprawie należało uznać, że wnioskodawczyni nie jest osobą zainteresowaną w rozumieniu art. 510 § 1 Kpc, nie dowiodła bowiem we wcześniejszym postępowaniu o zmianę stwierdzenia nabycia spadku, że przysługuje jej jakiś własny interes prawny w uzyskaniu rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, jak również nie przysługuje jej taki interes jako spadkobierczyni zmarłego uczestnika J. B. (3), którego interes prawny w rozstrzygnięciu w niniejszej sprawie okazał się czysto teoretyczny wobec faktu, że rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie dotyczyć mogło wyłącznie masy spadkowej w postaci gospodarstwa rolnego położonego w K., gdyż postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po spadkodawcach, a z którego wynika, że uczestnik J. B. (3) nie dziedziczył gospodarstwa rolnego ani po spadkodawczyni, ani po spadkodawcy, nie zostało skutecznie wzruszone mimo wyczerpania wszelkich środków zaskarżenia, z czym wnioskodawczyni nie może, jak wynika z jej stanowiska, się pogodzić. Te same argumenty należy odnieść wobec uczestniczki A. B. (1), która popierała stanowisko wnioskodawczyni.

Sąd pominął wnioski dowodowe, wniesione przez wnioskodawczynię dopiero na ostatniej rozprawie, o dopuszczenie dowodu z potwierdzeń doręczeń odpisu postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia Fabrycznej z 1.08.2001 r. o sprostowaniu oczywistej omyłki pisarskiej w postanowieniu Sądu Powiatowego we W. w sprawie III Ns 547/72 i III Ns 548/72, albowiem okoliczność jaka miałyby być udowodniona za pomocą tych środków dowodowych, nie miała dla rozstrzygnięcia sprawy istotnego znaczenia, a tylko takie fakty zgodnie z art. 227 Kpc powinny być przedmiotem dowodu. Z tych samych względów sąd ostatecznie pominął również dowód z przesłuchania uczestników postępowania, zresztą wnioskodawczyni ostatecznie sama odstąpiła od tego wniosku, a pozostali uczestnicy przychyli się do takiego stanowiska lub pozostawili się sprawę do uznania Sądu.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 2 Kpc nakładając na wnioskodawczynię obowiązek zwrotu kosztów postępowania żądającym tego uczestniczkom B. K. (1), M. H. (1) i Z. D. (1), zastąpionym przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, z uwagi na to, że postępowanie toczyło się wyłącznie w interesie wnioskodawczyni, interesy wnioskodawczyni i tych uczestniczek były ze sobą sprzeczne, a wniosek wnioskodawczyni o dział spadku został oddalony. Zgodnie bowiem z art. 520 § 2 Kpc jeżeli uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub ich interesy są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. Dotyczy to m.in. sytuacji, gdy wniosek w postępowaniu nieprocesowym zostaje oddalony z powodów jak w niniejszej sprawie (por. analogicznie postanowienie SN z dnia 16 września 2011 r., IV CZ 40/11, Lex nr 1147785). Jak wyjaśniono również w orzecznictwie sprzeczność interesów pomiędzy uczestnikami, w rozumieniu art. 520 § 2 i 3 KPC, występuje wtedy, gdy postanowienie kończące postępowanie w sprawie wywiera wpływ dla jednych zainteresowanych na zwiększenie, a dla innych na zmniejszenie ich praw (por. np. uzasadnienie postanowienia SN z 05.12.2012 r. I Cz 148/12, OSNC-ZD 2013/2/45, Biul.SN 2013/2/14) tak jak w niniejszej sprawie.

Kwota zasądzonych kosztów postępowania na rzecz tych uczestniczek sprowadza się do sumy opłat za czynności jednego radcy prawnego reprezentującego te uczestniczki oraz opłat skarbowych po 17 zł od udzielonych przez te uczestniczki pełnomocnictw. Mając na uwadze wskazaną przez wnioskodawczynię we wniosku wartość przedmiotu sprawy na kwotę 3.992.000 zł, należna opłata ustalona zgodnie z § 8 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radcy prawnego oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, winna co do zasady wynieść po 7.200 zł w stawce minimalnej, na rzecz każdej z tych uczestniczek. Minimalna wysokość stawki znajduje przy tym uzasadnienie w § 2 ww. Rozporządzenia mając na uwadze, że nie można w ocenie Sądu przyjąć, by nakład pracy radcy prawnego reprezentującego uczestniczki w niniejszej sprawie, a także charakter sprawy i wkład pracy rady prawnego w

przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia uzasadniał przyjęcie wyżej stawki niż minimalna. Postępowanie w niniejszej sprawie było co prawda długotrwałe, lecz nie obejmowało przeprowadzenia skomplikowanego postępowania dowodowego czy formułowania obszernych stanowisk uczestniczek. Nadto mając na uwadze, że uczestniczki M. H., B. K., Z. D. były reprezentowane przez tego samego radcę prawnego i prezentowały jednolite, niezmiennie od początku stanowisko, nakład pracy ich pełnomocnika, podjęte przez niego czynności oraz charakter sprawy przemawiają za obniżeniem wynagrodzenia reprezentującego ich pełnomocnika do kwoty po 2.400 zł na rzecz każdej z nich (tak również uchwała SN z 08.10.2015 r., III CZP 58/15), a więc łącznie winno wynieść zdaniem Sądu 7.200 zł.

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w sentencji postanowienia.